TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sayı : OB. 1515 16 Eylül 2026

Konu : Millî Eğitim Bakanlığı İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü ile 15 Üniversite Arasında İmzalanan Protokolün Yeniden Değerlendirilmesi Talebi.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
ANKARA

Millî Eğitim Bakanlığı İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü ile 15 üniversite arasında, Bakanlığa bağlı her tür ve kademedeki eğitim kurumu binaları ile eklentilerinin afetlere karşı dirençliliğinin artırılması, mevcut afet risklerinin tespit edilmesi ve söz konusu risklerin azaltılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi amacıyla bir protokol imzalandığı, 3 Eylül 2026 tarihinde Bakanlığınızın resmî internet sitesinde kamuoyuna duyurulmuştur.

İlgili açıklamada; protokol kapsamında Türkiye genelindeki 81 ilin, üniversiteler arasında çalışma bölgelerine ayrıldığı belirtilmiş; bu çerçevede eğitim yapılarında yerinde gözlemsel ve ayrıntılı teknik incelemelerin gerçekleştirileceği, bina performans analizleri ile malzeme ve zemin incelemelerinin yapılacağı ve hasar tespit çalışmalarının yürütüleceği ifade edilmiştir.

Bununla birlikte; güçlendirme, büyük onarım ve tadilat projelerinin hazırlanması ve kontrol edilmesinin yanı sıra enerji verimliliği, yangın güvenliği, erişilebilirlik ve yapı sağlığının izlenmesine yönelik çalışmalar ile teknik danışmanlık, eğitim ve AR-GE faaliyetlerinin de protokol kapsamında yürütüleceği açıklanmıştır.

Ayrıca yapılan protokol kapsamında bugüne kadar yaklaşık 900 okul binasının incelendiği, 396 bina hakkında yıkım kararı verildiği, geriye kalan binalar için proje hazırlama ve teknik çalışma süreçlerinin devam ettiği belirtilmiştir.

Öncelikle ifade etmek isteriz ki, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim yapılarının deprem ve diğer afet risklerine karşı daha güvenli hâle getirilmesine yönelik olarak başlatılan söz konusu çalışmayı; can güvenliğinin sağlanması, yapı güvenliğinin artırılması ve afetlere karşı dayanıklı eğitim yapılarının oluşturulması bakımından son derece yerinde, gerekli ve önemli bir adım olarak değerlendirmekteyiz.

Çocuklarımızın, gençlerimizin ve eğitim emekçilerinin yaşam hakkını doğrudan ilgilendiren okul ve diğer eğitim yapılarının mevcut durumlarının bilimsel ve teknik ölçütler doğrultusunda belirlenmesi, riskli yapıların tespit edilmesi ve gerekli güçlendirme veya yenileme çalışmalarının gecikmeksizin gerçekleştirilmesi ertelenemez bir kamusal sorumluluktur.

Odamızın uzun yıllardır dile getirdiği yapı envanterlerinin çıkarılması ve mevcut yapı stokunun güvenli hâle getirilmesi yönündeki talebimiz kapsamında, eğitim yapıları için atılan bu adım önemli olmakla birlikte, çalışmaların ülke genelindeki tüm yapı stokunu kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması gerekmektedir. Çünkü deprem ve diğer afet risklerine karşı güvenli yapılarda yaşamak bir ayrıcalık değil, Anayasa ile güvence altına alınan yaşam hakkının temel bir gereğidir.

Necatibey Cad. No: 57 Kızılay, 06420 ANKARA
Telefon No: (0 312) 294 30 00 - Faks No: (0 312) 294 30 88
E-posta: imo@imo.org.tr - İnternet Adresi: www.imo.org.tr - Kep Adresi: imo@hs03.kep.tr

Bununla birlikte, kamu hizmetinin amacı ne denli meşru ve yerinde olursa olsun, bu amacın gerçekleştirilmesinde başvurulan yöntem ve usullerin hukuk düzeni içerisinde kalması zorunludur. Bu kapsamda yürütülecek her türlü işlem ve uygulamanın başta Anayasa olmak üzere ilgili kanunlara, kurumların kuruluş amaç ve ilkelerine ve hukuk devleti ilkesine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu noktada, protokol kapsamında görev ve sorumluluk üstlenen üniversitelerin hukuki niteliği ve kuruluş amaçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira kamu kurumlarının faaliyetlerinin kendilerine kanunla verilen görev, yetki ve kuruluş amaçlarına uygun olması zorunludur.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası; Anayasa'nın 135. maddesinde tanımlanan ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Odamız anılan Kanun uyarınca; meslek mensuplarının hak ve yetkilerini korumak, inşaat mühendisliği uzmanlık alanına giren faaliyetlerin kamu yararı, yürürlükteki mevzuat ile bilimsel ve teknik esaslara uygun biçimde yürütülmesini gözetmek, mesleki alanın korunmasını sağlamak ve haksız rekabetin önlenmesine yönelik gerekli çalışmaları yürütmekle görevli ve yükümlüdür. Bu anayasal ve yasal görev ve sorumluluklarımız doğrultusunda, Bakanlığınızın eğitim yapılarına dair yürüttüğü protokol ve protokol kapsamındaki teknik süreçlerde ortaya çıkan açık mevzuat aykırılıklara karşı işbu başvuruyu yapma zorunluluğumuz doğmuştur.

Protokol Kapsamındaki Faaliyetler Üniversitelerin Kuruluş Amaç ve Görevleri İçerisinde Değildir.

Anayasa'nın 130. maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3. ve 12. maddeleri uyarınca yükseköğretim kurumlarının temel kuruluş amacı; çağdaş bilimsel esaslara dayalı eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmek, bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak, bilgi üretmek ve bu birikimi toplumun yararına sunmaktır. Bu çerçevede, üniversitelerin kamu hizmeti yürütürken üstlendikleri görev ve sorumlulukların Anayasa ve 2547 sayılı Kanunla çizilen hukuki sınırlar içerisinde kalması gerekmektedir.

Üniversitelerin danışmanlık hizmeti sunabilmesine ilişkin olarak ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Üniversitelerin uygulama alanına yardımı" başlıklı 37. Maddesinde düzenleme getirilmiş olup, maddede yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluş veya kişiler tarafından üniversiteler ve bağlı birimlerden talep edilen bilimsel görüş, araştırma ve benzeri hizmetlerin, üniversite yönetim kurulunca kabul edilecek esaslara bağlı olarak yerine getirilebileceği düzenlenmiştir.

Söz konusu hüküm, üniversitelerin sahip oldukları bilimsel ve akademik birikimi toplumun ve kamu kurumlarının hizmetine sunabilmelerine imkân tanımaktadır. Bununla birlikte bu yetkinin, üniversitelerin asli kuruluş amaçlarından bağımsız ve sınırsız bir faaliyet yetkisi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Kanunun ilgili maddede öngördüğü çerçeve; üniversitelerin bilimsel bilgi, uzmanlık, araştırma ve akademik değerlendirme kapasitelerinden yararlanılmasına yönelik olup, yükseköğretim kurumlarının rutin ve süreklilik arz eden teknik hizmetlerin doğrudan uygulayıcısı hâline gelmesini amaçlayan bir düzenleme niteliğinde değildir.

Bu nedenle 37. maddede tanınan hizmet sunma imkânı; üniversitelerin piyasa koşullarında faaliyet gösteren bir mühendislik, proje veya danışmanlık firması gibi hareket etmesine, ilgili meslek alanlarına ait sürekli ve kapsamlı hizmetlerin üniversiteler eliyle gördürülmesine dayanak oluşturamaz.

Yapılan açıklamada Bakanlığınız ile 15 üniversite arasında akdedilen protokol kapsamında üniversitelerin üstlendiği görevler;

1. 81 ildeki eğitim yapılarının tek tek yerinde gözlemsel ve ayrıntılı olarak incelenmesi,
2. Bina performans analizlerinin yapılması,
3. Sahada malzeme ve zemin incelemelerinin yapılması,
4. Binalara ilişkin hasar tespit çalışmalarının yürütülmesi,
5. Hasar tespit raporlarının tanzimi,
6. Güçlendirme, büyük onarım ve tadilat projelerinin hazırlanması ve kontrolü

şeklinde ifade edilmektedir.

Sayılan bu işler, bilimsel bir teorinin geliştirilmesi, yenilikçi bir AR-GE faaliyeti veya üst düzey bir akademik mütalaa niteliğinde değildir. Aksine, standart teknik kural ve şartnamelere bağlı, doğrudan serbest mühendislik faaliyetleridir. Geniş kapsamlı saha çalışmaları, büro hizmetleri, teknik tespit, ölçüm, hesaplama, projelendirme, raporlama ve benzeri uygulama süreçlerinin doğrudan üniversite tarafından yürütülmesi; bilimsel görüş ve danışmanlık sınırlarını aşarak üniversitelerin asli görev alanından uzaklaşması sonucunu doğuracak niteliktedir.

Protokol Kapsamındaki Hizmetlerin Üstlenilmesi Üniversitelerin Asli Eğitim-Öğretim Faaliyeti Üzerinde Olumsuz Etki Yaratacak Niteliktedir.

2547 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca üniversitelerde görev yapan ve asli sorumlulukları lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmek, bilimsel araştırma yapmak, tez ve akademik çalışmalar yönetmek ve bilimsel bilgi üretmek olan öğretim elemanlarının; protokol kapsamında 81 ilde çok sayıda yapı, şantiye ve saha çalışmasında görevlendirilmesinin, yükseköğretimin temel işlevlerinden biri olan eğitim-öğretim faaliyetleri üzerindeki etkisinin de ayrıca ve titizlikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Nitekim inşaat mühendisliği eğitiminin karşı karşıya bulunduğu en önemli sorunlardan biri, akademik kadroların yetersizliğidir. Pek çok inşaat mühendisliği bölümünde öğretim elemanı sayısının yetersizliği, ders yüklerinin artmasına, bazı derslerin bölüm dışından görevlendirilen öğretim elemanları eliyle yürütülmesine ve öğretim elemanlarının bilimsel araştırma ile akademik yetiştirme faaliyetlerine ayrılabilecek zamanın kalmamasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, akademik kadroların sürekliliğinin sağlanması ve geleceğin öğretim üyelerinin yetiştirilmesi bakımından büyük önem taşıyan araştırma görevlisi kadrolarındaki yetersizlik de yükseköğretimin yapısal sorunları arasında yer aldığı bilinmektedir.

Üniversitelerdeki akademik kadro yetersizliğinin ve eğitim-öğretim süreçlerindeki yapısal sorunların hâlihazırda eğitimin niteliğini doğrudan etkilediği bir ortamda, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının protokol kapsamında geniş bir coğrafi alana yayılan ve önemli ölçüde saha çalışması gerektiren teknik hizmetlerde görevlendirilmesi, üniversitelerin kuruluş amacıyla bağdaşmadığı gibi, eğitim-öğretim hizmetinin niteliğinin ve sürekliliğinin zedelenmesi riskini de beraberinde getirmektedir.

Protokol Kapsamındaki Hizmetler AR-GE ve Teknoloji Geliştirme Faaliyeti Niteliğinde Değerlendirilemez.

Söz konusu protokol kapsamındaki hizmetlerin üniversitelerin döner sermaye veya teknoloji geliştirme bölgelerinde (teknokentlerde) faaliyet gösteren şirketler/ akademisyenlerin ortak olduğu şirketler aracılığıyla yürütülüp yürütülmediği hususu da açıklığa kavuşturulması gereken bir diğer noktadır.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 1. maddesinde Kanunun amacı; üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörleri arasında iş birliği sağlanarak teknolojik bilgi üretilmesi, ürün ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirilmesi, teknolojik bilginin ticarileştirilmesi, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliğin desteklenmesi olarak belirlenmiştir. Kanunun 3. maddesinde ise araştırma ve geliştirme faaliyeti; kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yazılım dahil yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları olarak tanımlanmıştır.

Bu yasal çerçeve karşısında, bir mühendislik faaliyetinin teknoloji geliştirme bölgesi kapsamında yürütülebilmesi için söz konusu faaliyet ile yeni bilgi, yöntem, sistem veya teknoloji geliştirilmesi yahut teknolojik bir çıktının ticarileştirilmesi arasında gerçek, doğrudan ve somut bir bağın bulunması gerekir. Başka bir ifadeyle, yerleşik mühendislik yöntemlerinin uygulanmasından ibaret teknik hizmetlerin yalnızca bir teknokent şirketi aracılığıyla yürütülmesi, bu faaliyetlere kendiliğinden araştırma-geliştirme veya teknolojik yenilik niteliği kazandırmaz.

Protokol kapsamında mevcut okul yapılarında gerçekleştirilen görsel ve aletsel incelemeler, yapı malzemelerinden numune alınması, donatı tespiti ve taraması, malzeme ve zemin incelemelerinin yapılması, mevcut yapıların performanslarının yürürlükteki mevzuat ve teknik esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi ile güçlendirme projelerinin hazırlanması; esas itibarıyla yerleşik bilimsel ve teknik yöntemlerin uygulandığı inşaat mühendisliği hizmetleridir. Bu faaliyetlerin niteliği itibarıyla yeni bir üretim yöntemi geliştirilmesi, özgün bir teknolojik buluş ortaya konulması, yeni bir sistem veya ürün tasarlanması ya da sanayiye aktarılabilecek yenilikçi bir AR-GE çıktısı oluşturulması söz konusu değildir.

Protokol Kapsamındaki Hizmetler Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetidir.

Bakanlığınızca yürütülen protokol kapsamında çalışma yapılması öngörülen yapı inceleme, performans analizi, mevcut yapıların değerlendirilmesi ve güçlendirme projelerinin hazırlanmasına ilişkin faaliyetler; nitelikleri itibarıyla serbest inşaat mühendisliği hizmetleri kapsamında bulunan mesleki ve teknik faaliyetlerdir.

Bu nedenle, bilimsel ve akademik danışmanlık faaliyeti ile doğrudan mühendislik hizmetinin icrası arasındaki hukuki ayrımın korunması zorunludur. Üniversitelerin bilimsel bilgi ve uzmanlık birikimlerinden; bilimsel görüş, teknik mütalaa, araştırma, değerlendirme ve danışmanlık faaliyetleri kapsamında yararlanılması mümkün olmakla birlikte, bu yetkinin üniversitelerin doğrudan proje müellifi veya mesleki hizmet sunucusu sıfatıyla rutin ve sürekli mühendislik faaliyetleri yürütmesine dayanak oluşturacak biçimde genişletilmesi hukuken mümkün değildir. Mesleki hizmetlerin yürütülmesinde ilgili mevzuatta öngörülen yetki, sorumluluk, tescil ve denetim rejiminin bertaraf edilmemesi gerekmektedir.

Öte yandan, kamu tüzel kişiliğine sahip üniversitelerin ve bunlara bağlı döner sermaye işletmelerinin; kamu kaynakları, kurumsal altyapı, akademik unvan ve kamu kurumu olmanın sağladığı idari ve mali imkânlardan yararlanarak, serbest piyasada faaliyet gösteren mühendislik bürolarıyla aynı hizmet alanında doğrudan iş üstlenmesi ayrıca rekabet koşulları bakımından değerlendirilmelidir.

Kamu gücünden kaynaklanan imkânların; serbest çalışan inşaat mühendisleri ve tescilli mühendislik büroları bakımından rekabet koşullarını bozacak, mesleki faaliyet alanlarını daraltacak veya belirli aktörler lehine ayrıcalıklı bir piyasa yapısı oluşturacak biçimde kullanılmaması gerekir. Kamu idarelerinin işlem ve uygulamalarında eşitlik, ölçülülük, kamu yararı ve hukuka bağlılık ilkelerini gözetmesi; mesleki faaliyet alanlarına ilişkin düzenleme ve uygulamaların ise ilgili kanunlarla belirlenen yetki ve sorumluluk sınırları içerisinde kalması zorunludur.

Bu nedenlerle, Bakanlığınızca söz konusu Protokolün yukarıda açıklanan nedenlerle yeniden değerlendirilmesi; uygulamanın ilgili mevzuata, mesleki yetki ve sorumluluk esaslarına ve yükseköğretim kurumlarının kuruluş amaçlarına uygun hâle getirilmesi; üniversitelerin süreçteki katkısının ise bilimsel ve akademik danışmanlık sınırları içerisinde tutulmasını sağlayacak gerekli düzenlemelerin yapılması hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Bülent TATLI
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Genel Sekreter